



به روز شده: 17:07 گرنبویج - جمعه 28 اوت 2009 - 06 شهریور 1388

این صفحه را برای دیگران بفرستید چاپ مطلب

## "اعدامهای ۱۳۶۷ از ماهها قبل طراحی شده بود"

پارسا پیلتن

بی بی سی فارسی

### اخبار مرتبط

گورستان خاوران: مدفن بی نام و نشان اعدامیان

### لینک های مرتبط اینترنتی

متن کامل گزارش "فتوای مرگبار"

بی بی سی مسئول محتوای سایت های دیگر نیست

### مطالب پر خواننده کنونی

"اعدامهای ۱۳۶۷ از ماهها قبل طراحی شده بود"  
عکس: نمای اسرائیل از آسمان  
پخش زنده برنامه های تلویزیونی  
'تکه سنگی از ماه' تقلابی از آب درآمد  
سهام "دشمن" در تحولات داخلی جمهوری  
اسلامی



تعدادی از قربانیان اعدام های سال ۶۷ در گورستان خاوران در بیرون تهران دفن شده اند

همزمان با بیست و یکمین سالگرد اعدام مخالفان جمهوری اسلامی، مرکز اسناد حقوق بشر ایران با انتشار گزارشی اعلام کرد که اعدامهای دسته جمعی سال ۱۳۶۷ از مدتها پیش از صدور فتوای آیت الله خمینی برای سرکوب آنها برنامه ریزی شده بود.

این مرکز در گزارشی با عنوان "فتوای مرگبار: قتل عام زندانیان ایران در سال ۱۹۸۸" می گوید اسناد و مدارکی که عمدتا از طریق گفتگو با بازماندگان و خانواده های قربانیان اعدامهای ۱۳۶۷ بدست آورده، حاکی از آن است برنامه ریزی برای نابودی آخرین دسته از مخالفان آن روز آیت الله خمینی مدتها پیش از حمله نظامی اعضای سازمان مجاهدین خلق به خاک ایران از عراق در تابستان ۲۱ سال پیش صورت گرفته بود.

گزارش "فتوای مرگبار" در روزهایی منتشر شده که آیت الله خامنه ای، رهبر کنونی جمهوری اسلامی و رئیس جمهوری ایران در زمان اعدامهای ۱۳۶۷، به بروز جنایاتی در حوادث بعد از انتخابات اخیر اذعان کرده، اما مخالفان حکومت ایران می گویند این جنایات با آنچه بیش از دو دهه پیش در زندانهای تهران و شهرهای دیگر مخفیانه رخ داد، قابل قیاس نیست.

مرکز اسناد حقوق بشر ایران که دفتر آن در آمریکا است، عقیده دارد آنچه اعدامهای تابستان ۱۳۶۷ را از سرکوبهای قبل و بعد از آن متمایز می کند، "برنامه ریزی دقیق، اجرای سریع و بیرحمانه، دامنه وسیع و نیز کتمان و انکار" است.

مرکز اسناد حقوق بشر ایران می گوید حکومت ایران می دانست این اعدامها مغایر با قوانین بین المللی است و به وجهه جمهوری اسلامی در عرصه جهانی آسیب شدیدی وارد می کند، بنابراین تمام تلاش خود را بکار گرفت تا اطلاعاتی از زندانها به بیرون نشت نکند.

نویسندگان این گزارش ۱۱۶ صفحه ای با وجود گفتگوهای متعدد با بازماندگان و خانواده های قربانیان، نتوانسته اند رقم نسبتا دقیقی از اعدام شدگان ارائه کنند. در حالی که عفو بین الملل سال پیش این رقم را نزدیک به پنج هزار نفر تخمین زد، مرکز اسناد حقوق بشر ایران می گوید تا وقتی دولت ایران حقیقت را نگوید، کسی نمی تواند تصویر درستی از دامنه وقایع ۲۱ سال پیش داشته باشد.

### پیشینه تاریخی

گزارش "فتوای مرگبار" در شش بخش اصلی نوشته شده است.

در بخش اول، گرایش و وابستگی سیاسی قربانیان دسته بندی شده است. در قسمت دوم، ماجرای صدور فرمان یا فتوای آیت الله خمینی در مرداد ۱۳۶۷ برای نابودی "سریع دشمنان اسلام" و مخالفت قائم مقام وقتش، آیت الله منتظری، مرور شده است.

در بخش سوم این گزارش مقدمه چینی مسئولان امنیتی و قضایی ایران برای اجرای این کشتار در ماه های پیش از اعدام تشریح شده و سپس روند بازجویی ها، شکنجه ها و اعدامها از سوی بازماندگان و اعضای خانواده قربانیان بازگو شده است.

در فصل پنجم این گزارش، پرهیز حکومت از برخورد

محترمانه با اجساد و خانواده های اعدام شدگان محکوم شده و در بخش پایانی نیز توضیح داده شده که چرا این کشتارها با قوانین بین المللی و حقوق بشر مغایرت دارد.

آنچه اعدامهای تابستان ۱۳۶۷ را از سرکوبهای قبل و بعد از آن متمایز می کند، برنامه ریزی دقیق، اجرای سریع و

نویسندگان گزارش "فتوای مرگبار" می گویند هر چند اعدامها بعد از فرمان آیت الله خمینی در ژوئیه سال ۱۹۸۸ (تیر و مرداد ۱۳۶۷) شروع شد، ولی برنامه ریزی برای آن از اواخر سال ۱۹۸۷ (۱۳۶۶) آغاز شده بود.

ریشه این مساله، اختلاف نظر تندروهایی همچون محمد ری شهری، وزیر وقت اطلاعات و اسدالله لاجوردی، دادستان وقت انقلاب، با آیت الله منتظری بر سر دفاعش از برخورد سهل گیرانه با زندانیان جهت کاستن از ازدحام زندانها معرفی شده است.

مرکز اسناد حقوق بشر ایران از قول یکی از زندانیان سابق می نویسد که از دسامبر ۱۹۸۷ (آذر ۱۳۶۶) بازجویی در زندان گوهردشت خشن تر شد و بازجویان از زندانیان می پرسیدند که آیا حاضرند اعترافنامه بنویسند یا خیر.

این گزارش اظهار می کند که زندانیان بر اساس تمایل یا خودداری از توبه و دست کشیدن از گرایش سیاسی به سه دسته قرمز، زرد و سفید تقسیم بندی می شدند. زندانیان قرمز به هیچ وجه حاضر به انعطاف پذیری نبودند و این نرمش پذیری در میان زندانیان گروه سفید به حداکثر می رسید.

همچنین اعضای سازمان مجاهدین خلق عمدتا از زندانیان چپگرا و مارکسیستی جدا نگه داشته می شدند تا از سرنویشت همدیگر آگاه نشوند.

یکی از زندانیان سابق به تهیه کنندگان گزارش "فتوای مرگبار" گفته است: "با چنین مقدمه چینی هایی بود که حکومت (آیت الله) خمینی خود را برای براه انداختن حمام خون و قتل عام زندانیان سیاسی آماده می کرد."

همچنین از قول زندانیان سابق نقل شده که در ماههای پیش از اعدامهای سال ۱۳۶۷ تنش میان زندانیان و زندانبانان بالا گرفته بود.

در گزارش مرکز اسناد حقوق بشر ایران از قول زنی که در اوین بازداشت بوده، نقل شده است: "پاسدارها به ما خبر دادند که اتفاقاتی دارد رخ می دهد. آنها هشدار می دادند که شاید هیچکدام از ما زنده بیرون نرویم ولی ما نمی دانستیم آیا راست می گویند یا فقط می خواهند ما را بترسانند."

نویسندگان این گزارش می نویسند تا تابستان ۱۳۶۷ دیگر ارتباط زندانهای ایران به دنیای بیرون قطع شده بود و خانواده های زندانیان اجازه تماس با بازداشت شدگان، حتی توایها، را هم نداشتند. حتی زندانیان بیمار از انتقال به بهداری منع می شدند. برخی از زندانیان گفته اند که بعد از پذیرش قطعهنامه ۵۹۸ در تیرماه آن سال دسترسی به تلویزیون و روزنامه نیز قطع شد.

#### کمیسیون مرگ

حمله نظامی مجاهدین خلق به ایران در سوم مرداد صورت گرفت و در هشتم همان ماه آیت الله خمینی فرمان یا فتوای قتل عام هواداران این گروه را صادر کرد.

در بخشی از این فرمان منسوب به آیت الله خمینی که آیت الله منتظری در خاطرات خود آن را منتشر کرده، آمده است: "کسانی که در زندانهای سراسر کشور بر سر موضع نفاق خود پافشاری کرده و می کنند محارب و محکوم به اعدام می باشند و تشخیص موضوع نیز در تهران با رای اکثریت آقایان حجه الاسلام نیری دامت افاضته (قاضی شرع) و جناب آقای اشراقی (دادستان تهران) و نماینده ای از وزارت اطلاعات می باشد، اگر چه احتیاط در اجماع است، و همین طور در زندان های مراکز استان کشور رای اکثریت آقایان قاضی شرع، دادستان انقلاب و یا دادیار و نماینده وزارت اطلاعات لازم الاتباع میباشد. رحم بر

بدین ترتیب آنچه زندانیان "کمیسیون مرگ" لقب داده اند، شکل گرفت. وظیفه اعضای این کمیسیون این بود که از زندانیان مثلا سوال می کردند آیا حاضرند در کنار نیروهای جمهوری اسلامی با مجاهدین خلق بجنگند یا این گروه را مقابل دوربین تلویزیون محکوم کنند؟

مرکز اسناد حقوق بشر ایران

م  
▶ **بخش زنده تلویزیون**  
در طول شبانه روز به همراه برنامه های رادیویی بدین ترتیب: **تیرماه ۱۳۶۷ - کمیسیون مرگ** - **تیرماه ۱۳۶۷ - کمیسیون مرگ** - **تیرماه ۱۳۶۷ - کمیسیون مرگ** - **تیرماه ۱۳۶۷ - کمیسیون مرگ**

صفحه **شکل گرفت**. وظیفه اعضای این کمیسیون این بود که از زندانیان مثلا سوال می کردند آیا حاضرند در کنار نیروهای جمهوری اسلامی با مجاهدین خلق بجنگند یا این گروه را مقابل دوربین تلویزیون محکوم کنند؟

نویسندگان گزارش "فتوای مرگبار" می نویسند یک نه ساده کافی بود تا زندانی اعدام شود. بنا به این گزارش، برخی از اعضای کمیسیون مرگ زندانیان را فریب می دادند که از اعضای کمیسیون عفو هستند و می خواهند آنها را آزاد کنند.

سپس فتوای آیت الله خمینی به از بین بردن سایر مخالفان جمهوری اسلامی بخصوص چپگرایانی که فعالیت نظامی نداشتند، تعمیم یافت.

در ادامه این گزارش نقش کسانی همچون مصطفی پورمحمدی، معاون سابق وزارت اطلاعات، ابراهیم ریسی، معاون پیشین دادستان تهران و اسماعیل شوشتری، رییس وقت سازمان زندانها در این کشتارهای چند ماهه بررسی شده است.

همچنین تجربیات زندانیان سابق زندانهای شهرهای مختلف از حوادث آن روزها در ادامه گزارش "فتوای مرگبار" بازگو شده است.

نویسندگان در پایان نتیجه گرفته اند که اعدامهای ۱۳۶۷ و "حکایت تکان دهنده بیرحمی" آن با تعریف جرم "جنایت علیه بشریت" مطابقت دارد.

آنها می افزایند درسهای این وقایع را نباید فراموش کرد و عواملان و آمران این کشتارها را باید به مجازات رساند.

مرکز اسناد حقوق بشر ایران با اشاره به برگزاری دادگاه های معترضان به نتیجه انتخابات ریاست جمهوری خرداد ابراز امیدواری کرده که ایرانیان بتوانند به فرهنگ خشونت پایان دهند و نهادهای حکومت قانون را در کشورشان تقویت کنند.

[این صفحه را برای دیگران بفرستید](#) [چاپ مطلب](#)

درباره این سایت ها

ارسال به شبکه های اجتماعی

[Facebook](#)

[Balatarin](#)

[Donbaleh](#)

[Delicious](#)

5 4 3 2 1

گزیده ها



میلیون ها تن زیاله  
پلاستیکی حیات  
دربازیان را تهدید می  
کند



"اعدامهای ۱۳۶۷ از  
ماهها قبل طراحی شده  
بود"



عکس: نمای اسرائیل از  
آسمان



سهم "دشمن" در  
تحولات داخلی جمهوری  
اسلامی